

SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	15
Rozdział pierwszy. Przedmiot, funkcje, właściwości prawa pracy	25
1. Wprowadzenie	25
2. Kryterium wyodrębnienia prawa pracy	26
3. Przedmiot prawa pracy	27
3.1. Uwagi ogólne	27
3.2. Społeczne stosunki pracy podporządkowanej	28
3.3. Stosunki społeczne związane z pracą umownie podporządkowaną	32
3.4. Podsumowanie	34
3.5. Przedmiot prawa pracy UE	35
4. Funkcje prawa pracy	35
5. Właściwości prawa pracy	38
Literatura	39
Rozdział drugi. Zasady prawa pracy	41
1. Wprowadzenie	41
2. Podstawowe zasady prawa pracy	42
2.1. Prawo do swobodnie wybranej pracy	42
2.2. Zasada wolności pracy	45
2.3. Ochrona godności i dóbr osobistych	46
2.4. Zasada równych praw, niedyskryminacji i równego traktowania w zatrudnieniu	50
2.5. Prawo do godziwego wynagrodzenia	56
2.6. Zasada uprzywilejowania i automatyzmu prawnego	58

2.7. Inne podstawowe zasady	61
3. Zasady prawa pracy	62
Literatura	64
Rozdział trzeci. Źródła prawa pracy	67
1. Pojęcie i systematyka źródeł prawa pracy	67
2. Powszechne źródła prawa pracy	69
3. Specyficzne źródła prawa pracy	71
3.1. Układ zbiorowy pracy	74
3.2. Regulamin pracy	85
3.3. Regulamin wynagradzania	88
3.4. Inne akty specyficzne	90
Literatura	93
Rozdział czwarty. Stosunki prawne zbiorowego prawa pracy	96
1. Charakterystyka stosunków prawnych zbiorowego prawa pracy	96
2. Związki zawodowe	97
2.1. Zasady działania związków zawodowych	97
2.2. Prawo koalicji	99
2.3. Powstanie i zakończenie działalności związku zawodowego	100
2.4. Uprawnienia ogólnokrajowej organizacji związkowej	101
2.5. Zakładowa organizacja związkowa	103
2.6. Uprawnienia działaczy związkowych	108
3. Pracodawcy i organizacje pracodawców	113
4. Rozwiązywanie sporów zbiorowych	116
5. Wpływ załogi na działalność zakładu	120
Literatura	125
Rozdział piąty. Podmioty stosunku pracy	128
1. Uwagi ogólne	128
2. Pracownik	130
3. Pracodawca	134
Literatura	139

Rozdział szósty. Nawiązanie stosunku pracy	140
1. Wprowadzenie	140
2. Stosunek pracy	143
3. Nawiązanie umownych stosunków pracy	148
3.1. Umowa o pracę	148
3.1.1. Uwagi ogólne	148
3.1.2. Pojęcie, treść i forma umowy o pracę	151
3.1.2.1. Uwagi ogólne, pojęcie	151
3.1.2.2. Treść umowy o pracę	152
3.1.2.3. Forma umowy	155
3.1.3. Zakaz konkurencji	156
3.1.4. Rodzaje umów o pracę	160
3.1.5. Kumulacja umów i zatrudnienie niepracownicze	165
3.2. Spółdzielcza umowa o pracę	169
4. Nawiązanie pozaumownych stosunków pracy	170
4.1. Mianowanie	170
4.2. Powołanie	172
4.3. Wybór	174
Literatura	175
Rozdział siódmy. Rozwiązanie stosunku pracy	177
1. Rozwiązanie umownego stosunku pracy	177
1.1. Wprowadzenie	177
1.2. Rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron	179
1.3. Wypowiedzenie umowy o pracę	181
1.3.1. Okresy i terminy wypowiedzenia	184
1.3.2. Forma wypowiedzenia	188
1.3.3. Dni wolne na poszukiwanie pracy	191
1.3.4. Powszechna ochrona trwałości stosunku pracy	192
1.3.4.1. Konsultacja zamiaru wypowiedzenia umowy o pracę z zakładową organizacją związkową	193
1.3.4.2. Zasadność wypowiedzenia	196

1.3.5. Szczególna ochrona pracownika przed wypowiedzeniem	200
1.4. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia	204
1.4.1. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracodawcę	205
1.4.1.1. Przesłanki niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z winy pracownika	205
1.4.1.2. Przesłanki niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia bez winy pracownika	211
1.4.1.3. Forma i tryb natychmiastowego rozwiązania umownego stosunku pracy	214
1.4.2. Rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika	218
1.4.2.1. Przesłanki niezwłocznego rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika	219
1.4.2.2. Forma i termin rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia przez pracownika	222
1.5. Zasady rozwiązywania umów z przyczyn nie dotyczących pracowników (zwolnienia grupowe)	222
2. Rozwiązanie pozaumownych stosunków pracy i spółdzielczej umowy o pracę	233
Literatura	239
Rozdział ósmy. Wygaśnięcie stosunku pracy	243
1. Wygaśnięcie umownego stosunku pracy	243
2. Wygaśnięcie pozaumownych stosunków pracy i spółdzielczej umowy o pracę	248
Literatura	249
Rozdział dziewiąty. Roszczenia stron w związku z wadliwym ustaniem stosunku pracy	251
1. Roszczenia stron w związku z wadliwym ustaniem umownego stosunku pracy	251
1.1. Roszczenia pracownika z tytułu wadliwego ustania umownego stosunku pracy	252
1.1.1. Roszczenia pracownika w razie nieuzasadnionego lub niezgodnego z prawem wypowiedzenia umowy o pracę	252

1.1.2. Roszczenia pracownika w razie niezgodnego z prawem rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia	258
1.1.3. Roszczenia pracownika w razie naruszenia przepisów o wygaśnięciu umownego stosunku pracy	262
1.2. Roszczenia pracodawcy w razie nieuzasadnionego rozwiązania przez pracownika umowy o pracę bez wypowiedzenia	262
2. Roszczenia pracownika w związku z wadliwym ustaniem pozaumownych stosunków pracy i spółdzielczej umowy o pracę	263
Literatura	266
Rozdział dziesiąty. Zmiana treści stosunku pracy	267
1. Zmiana treści umownego stosunku pracy	267
1.1. Wprowadzenie	267
1.2. Porozumienie zmieniające	268
1.3. Wypowiedzenie zmieniające	271
1.4. Jednostronna zmiana treści umownego stosunku pracy przez pracodawcę	279
1.4.1. Czasowe powierzenie pracownikowi innej pracy	279
1.4.1.1. Powierzenie pracownikowi innej pracy na podstawie art. 42 § 4 k.p.	279
1.4.1.2. Powierzenie pracownikowi innej odpowiedniej pracy na podstawie art. 83 § 1 k.p.	282
1.4.2. Przeniesienie do innej pracy	283
2. Zmiana treści pozaumownych stosunków pracy i spółdzielczej umowy o pracę	284
Literatura	286
Rozdział jedenasty. Obowiązki pracodawcy i pracownika	288
1. Obowiązki pracodawcy – wprowadzenie	288
2. Obowiązki pracodawcy będące elementami treści stosunku pracy	289
3. Obowiązki pracodawcy związane ze stosunkiem pracy	291
3.1. Obowiązek informowania pracownika	291
3.2. Obowiązek prowadzenia dokumentacji	293
3.3. Ocenianie pracowników	295

3.4. Obowiązek dotyczący kwalifikacji zawodowych i przystosowania do pracy	296
3.5. Obowiązek wydania świadectwa pracy	299
3.6. Obowiązki wobec młodocianych	302
4. Obowiązki pracodawcy o charakterze organizacyjno-porządkowym	303
4.1. Uwagi ogólne	303
4.2. Obowiązek organizowania telepracy	303
4.3. Obowiązek zaspokajania potrzeb socjalnych	304
4.4. Obowiązek przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi	305
4.5. Obowiązek wpływania na kształtowanie zasad współżycia społecznego	306
5. Obowiązki pracownika – wprowadzenie	307
5.1. Pracowniczy obowiązek sumiennego i starannego wykonywania pracy	308
5.2. Pracowniczy obowiązek wykonywania poleceń	309
5.3. Pracowniczy obowiązek dbałości o dobro zakładu pracy	310
5.4. Pracowniczy obowiązek przestrzegania tajemnicy	312
5.5. Inne pracownicze obowiązki	313
Literatura	314
Rozdział dwunasty. Odpowiedzialność pracownika za naruszenie obowiązków	316
1. Odpowiedzialność porządkowa pracowników	317
2. Odpowiedzialność dyscyplinarna pracowników	321
3. Odpowiedzialność materialna pracowników	323
3.1. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną w mieniu niepowierzonym	324
3.2. Odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną w mieniu powierzonym	331
Literatura	334
Rozdział trzynasty. Odpowiedzialność za wykroczenia przeciwko prawom pracownika	336
1. Wprowadzenie	336
2. Katalog wykroczeń przeciwko prawom pracownika	337
2.1. Wykroczenia pracodawcy lub osób działających w jego imieniu	338
2.2. Wykroczenia osób obciążonych obowiązkami określonymi art. 282 k.p.	340
2.3. Wykroczenia osób odpowiedzialnych za stan bhp	341

Literatura	343
Rozdział czternasty. Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia.	344
1. Charakterystyka wynagrodzenia za pracę	344
2. Wynagrodzenie za czas niewykonywania pracy	347
3. Ustalanie wynagrodzenia za pracę	350
3.1. Ustalanie systemów wynagradzania	350
3.2. Metody wynagradzania	351
3.3. Składniki wynagrodzenia za pracę	353
4. Ochrona wynagrodzenia za pracę	356
4.1. Ograniczenie swobody dysponowania prawem do wynagrodzenia	357
4.2. Termin, miejsce i sposób wypłaty wynagrodzenia	357
4.3. Ograniczenie dokonywania potrąceń z wynagrodzenia	360
4.4. Skutki nieprawidłowej wypłaty wynagrodzenia	362
4.5. Ochrona roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy	363
5. Inne świadczenia przysługujące pracownikowi	364
Literatura	367
Rozdział piętnasty. Czas pracy	370
1. Pojęcie czasu pracy	370
2. Okresy odpoczynku	375
3. Wymiar, normy i rodzaje czasu pracy	376
4. Sposoby realizacji podstawowego czasu pracy	382
5. Praca w godzinach nadliczbowych	388
5.1. Pojęcie pracy w godzinach nadliczbowych	388
5.2. Ograniczenia w realizacji pracy w godzinach nadliczbowych	390
5.3. Rekompensata za pracę w godzinach nadliczbowych	392
6. Praca w nocy oraz w niedziele i święta	395
Literatura	398
Rozdział szesnasty. Urlopy pracownicze	400
1. Urlop wypoczynkowy	400
1.1. Wprowadzenie	400

1.2. Nabycie prawa do urlopu wypoczynkowego.....	402
1.3. Wymiar urlopu wypoczynkowego	405
1.4. Reguły udzielania i korzystania z urlopu wypoczynkowego.....	411
1.5. Wynagrodzenie za czas urlopu wypoczynkowego	416
1.6. Ekwiwalent pieniężny za niewykorzystany urlop wypoczynkowy	418
1.7. Przedawnienie prawa do urlopu.....	421
2. Urlop bezpłatny.....	421
2.1. Uwagi wstępne.....	421
2.2. Zasady udzielania urlopu bezpłatnego	422
2.3. Urlop w celu wykonywania pracy u innego pracodawcy	424
3. Urlopy okolicznościowe.....	425
Literatura	426
Rozdział siedemnasty. Ochrona pracy	428
1. Wprowadzenie	428
2. Powszechna (ogólna) ochrona pracy.....	429
2.1. Obowiązki pracodawcy w zakresie ochrony pracy	429
2.2. Prawa i obowiązki pracownika w zakresie ochrony pracy.....	433
2.3. Profilaktyczna ochrona zdrowia	436
2.4. Służba i komisja bezpieczeństwa i higieny pracy.....	438
2.5. Ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej	439
2.5.1. Wprowadzenie.....	439
2.5.2. Okoliczności wyłączające prawo do świadczeń z ustawy wypadkowej	440
2.5.3. Pojęcie wypadku przy pracy i choroby zawodowej.....	441
2.5.4. Ustalanie przyczyn i okoliczności wypadku przy pracy oraz stwierdzenie choroby zawodowej	443
2.5.5. Świadczenia przysługujące z tytułu wypadku przy pracy i choroby zawodowej	446
2.6. Ubezpieczenie społeczne z tytułu wypadku w drodze do pracy lub z pracy	449
2.6.1. Wprowadzenie.....	449

2.6.2.	Pojęcie wypadku w drodze do pracy lub z pracy.....	450
2.6.3.	Świadczenia przysługujące z tytułu wypadku w drodze do pracy lub z pracy.....	451
2.7.	Prewencja wypadkowa.....	451
3.	Szczególna ochrona pracy kobiet i rodzicielstwa.....	452
3.1.	Wprowadzenie.....	452
3.2.	Prace wzbronione kobietom.....	453
3.3.	Uprawnienia związane z okresem ciąży.....	454
3.3.1.	Uprawnienia chroniące zdrowie.....	455
3.3.2.	Uprawnienia chroniące zatrudnienie.....	457
3.4.	Uprawnienia związane z rodzicielstwem.....	457
3.4.1.	Urlop macierzyński.....	458
3.4.2.	Dodatkowy urlop macierzyński.....	460
3.4.3.	Urlop ojcowski.....	460
3.4.4.	Urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego.....	461
3.4.5.	Dodatkowy urlop na warunkach urlopu macierzyńskiego.....	461
3.4.6.	Powrót do pracy.....	462
3.4.7.	Zasiłek macierzyński.....	462
3.4.8.	Przerwy na karmienie.....	463
3.4.9.	Dwa dni wolne w roku.....	463
3.4.10.	Zasiłek opiekuńczy.....	464
3.4.11.	Urlop wychowawczy.....	464
4.	Szczególna (wzmóŜona) ochrona młodocianych.....	467
4.1.	Wprowadzenie.....	467
4.2.	Przygotowanie zawodowe młodocianych.....	468
4.2.1.	Umowa o pracę w innym celu niŜ przygotowanie zawodowe ...	469
4.3.	Uprawnienia chroniące zdrowie.....	470
4.3.1.	Zakaz zatrudniania.....	470
4.3.2.	Czas pracy i urlop wypoczynkowy.....	471
4.3.3.	Badanie lekarskie.....	471
4.4.	Uprawnienia chroniące zatrudnienie.....	472

Literatura	473
Rozdział osiemnasty. Nadzór nad przestrzeganiem prawa pracy	475
1. Organizacja i formy działania Państwowej Inspekcji Pracy	475
2. Organizacja i formy działania społecznej inspekcji pracy	480
3. Inne organy sprawujące nadzór nad przestrzeganiem prawa pracy	483
Literatura	485
Rozdział dziewiętnasty. Rozstrzyganie sporów pracowniczych	487
1. Rozstrzyganie sporów w postępowaniu pojednawczym	488
1.1. Powołanie i skład komisji pojednawczych	488
1.2. Zasady postępowania przed komisjami pojednawczymi	490
2. Rozstrzyganie sporów w postępowaniu sądowym	491
3. Przedawnienie roszczeń ze stosunku pracy	498
Literatura	503
Orzecznictwo	505